

Tolerant bemötande och reformer är viktigast

Ett så stort samhällsproblem som drogmissbruk kan inte reduceras till en orsak med en lösning. Visst kan tvång behövas, men samhällsreformer, olika behandlingsformer och ett tolerant bemötande är det viktigaste, skriver Jan Molin.

Jag minns liknande möten som [Carin Flemström](#) beskriver. I London 1974 skulle jag träffa en socialarbetare som jobbade med missbrukare. Adressen gick till en nedrasad kyrka utan ingång. Det måste vara något fel trodde jag. Men jo, där var det sa en kille i en sjabbig bilverkstad som låg granne. Jag gick runt "kyrkan" bland nerfallna tegelstenar och allsköns bråte och fann en ingång. Där inne satt några nedgångna människor, bland andra en ammande flicka på skraltiga stolar och ett bord med ett primuskök. Den ensamma socialarbetaren hade som huvudsaklig uppgift att dela ut en daglig dos metadon.

Själv blev jag på 70-talet ansvarig för ett program för nykterhets- och narkomanvård på Göteborgs socialförvaltning. Min inställning – då som nu – var att ett så komplext och mångfasetterat problem inte kunde ges en enkel förklaring eller en enda lösning. Redan den inställningen mötte ilsket motstånd. Göteborgspsykiatrikerna avfärdade alla sociala förklaringsgrunder. Många av dem liksom många socialarbetare hade helt hemsnickrade idéer utan stöd i någon vetenskap.

Läkaren **Nils Bejerot** med sina fascistoida idéer om att isolera narkotikamissbrukare på öar utan kontakter med resten av världen hade stor genomslagskraft och när det gällde alkoholmissbruk trodde nästan hela etablissemangen att total avhållsamhet var enda lösningen. Chefen för socialförvaltningen var då en mycket skärpt jurist. Jag

försökte bland annat få honom att förstå vad stigmatisering var. Men det gick inte.

Det var således kontroversiellt att i den miljön förespråka förebyggande insatser, olika mål och behandlingsmetoder för skilda grupper, nyanserade krav på avhållsamhet och satsningar på socialpsykologiska och psykoterapeutiska verksamheter typ Trollängen och Vallmotorp. (Det hände ju samtidigt verkligt spännande ting på 70-talet).

Jag tycker naturligtvis fortfarande att ett så stort samhällsproblem inte kan reduceras till en orsak och en lösning. Det behövs tvång i situationer när människor tappat kontroll över sitt missbruk. Men det är ju ändå samhällsreformer, olika behandlingsformer och ett tolerant bemötande som är det viktigaste.

När det gäller liberaliseringen av marijuana har jag hittills tyckt att det mest haft nackdelar. Att acceptera en ny drog utöver alkoholen ökar rimligtvis problemen. Men när bruket av hasch blivit lika naturligt som av alkohol och drogkartellerna utvecklar en världsomfattande kriminalitet kanske vi behöver tänka om.

Jan Molin

fd socialchef i Göteborg, författare, samhällsdebattör
ordf. i Föreningen socialpolitisk debatt som ger ut
SocialPolitik

Läs vidare: [Infekterad debatt om narkotika](#), krönika i Rus & Samfunn december 2014, Maria Wallin.

[Våga diskutera missbrukarvården](#) av Claudette Skilving.

[Komplicerade frågor kräver samtal, inte strid](#) av Carin Flemström.